

BARCELONA SANT MARTÍ

ACTIVITATS ASSISTENCIALS FARMÀCIES
COMUNITÀRIES

CARTERA DE SERVEIS

COL·LEGI DE FARMACÈUTICS DE BARCELONA, COFB

Octubre 2022

*Totes les dades extretes de la participació i activitat dels programes són en data 10/10/2022

INDEX

INTRODUCCIÓ	3
COM ENS COMUNIQUEM?	6
ACTIVITAT ASSISTENCIAL A LES FARMÀCIES COMUNITÀRIES.....	6
PROGRAMES DE LA CARTERA DE SERVEIS DE LES FARMÀCIES COMUNITÀRIES	8
PROMOCIÓ DE LA SALUT	8
Programa d'Educació Sanitària en el Bon Ús del medicament (PESBUM)	8
Programa de Cessació Tabàquica (PCT)	9
PREVENCIÓ DE LA MALALTIA	10
Prova detecció VIH	10
Programa Manteniment amb Metadona (PMM)	11
Programa Intercanvi de Xeringues (PIX)	12
Test Antigen Ràpid (TAR).....	13
Projecte Chagas – estudi	13
Programa Detecció Precoç Càncer de Coll Uterí (PDPCCU) – PROVA PILOT	14
FUNCIÓ ASSISTENCIAL.....	15
Sistema personalitzat de dosificació (SPD).....	15
Lliurament MHDA des de la farmàcia comunitària	16
Primeres dispensacions	17
Xarxa de Farmàcies Sentinella	18
Guies d'actuació.....	19
ACTIVITATS COMUNITÀRIES	20
Projecte Radars.....	20
FARMASERVEIS	21

INTRODUCCIÓ

Aquest document recull la informació de com s'organitza la xarxa de farmàcies comunitàries sobre els mecanismes de comunicació amb els professionals dels EAP i la descripció dels serveis que actualment presten les farmàcies comunitàries dins de la cartera de serveis. L'objectiu del document és facilitar la comunicació i la coordinació entre els diferents professionals dels Equips d'Atenció Primària (EAP) i els farmacèutics de les farmàcies comunitàries de cada territori.

EL SISTEMA ORGANITZATIU

EL COL·LEGI DE FARMACÈUTICS DE BARCELONA està constituït per:

- Junta de Govern (President i vocals)

Que representa a les 2.346 oficines de farmàcia (1.021 a Barcelona ciutat i 1.325 a la resta de la província).

Aquestes farmàcies estan ubicades en 21 sectors sanitaris de la Regió sanitària de Barcelona. Cada sector sanitari té un representant farmacèutic que és un titular d'una farmàcia del territori amb funcions de representació del COFB en les activitats assistencials. En el cas de sectors amb molta població hi ha més d'un coordinador ja que el sector es divideix en subsectors.

Així, hi ha designats 24 coordinadors de farmàcia als diferents sectors sanitaris :

Alt Penedès-Garraf
Anoia
Baix Llobregat Centre
Baix Llobregat L'Hospitalet i el Prat
Baix Llobregat Litoral
Baix Llobregat Nord
Barcelonès Nord
Girona Sud
Maresme
Osona
Solsonès-Bages-Berguedà
Vallès Occidental Est
Vallès Occidental Oest
Vallès Oriental
BCN Ciutat Vella
BCN Eixample
BCN Gràcia
BCN Horta-Guinardó
BCN Les Corts
BCN Nou Barris
BCN Sant Andreu
BCN Sant Martí
BCN Sants-Montjuïc
BCN Sarrià-Sant Gervasi

Dins del sectors sanitaris de la província de Barcelona es defineixen 287 ABS, Àrees Bàsiques de Salut. Cada ABS (que representa un zona amb 10.000 hab. aprox. vinculats a un Equip d'Atenció Primària, EAP) té un farmacèutic delegat de zona i que esdevé l'interlocutor amb els professionals de l'Equip d'Atenció Primària.

❖ **Al districte de Sant Martí hi ha un total de 137 farmàcies.**

ABS	NOM ABS	Núm. farmàcies
Barcelona 10A	Vila olímpica	22
Barcelona 10B	Ramon Turró	17
Barcelona 10C	Poble Nou	15
Barcelona 10D	Besós	17
Barcelona 10E	Encants	10
Barcelona 10F	Camp de l'arpa	10
Barcelona 10G	El Clot	13
Barcelona 10H	Sant Martí	13
Barcelona 10I	La Pau	8
Barcelona 10J	Verneda Sud	12

Coordinadora:

SECTOR	NOM	ADREÇA	TELÈFON
Barcelona Sant Martí	Ana Ma. Andrés Perera	Mallorca, 621	933527054

Delegats i Delegades:

ABS	NOM	ADREÇA	TELÈFON
10-A	Helena Bertran Montañes	DR. TRUETA, 147	932251477
10-B	Miguel Basterra Gabarró	TAULAT, 190	933083021
10-C	Ma. Teresa Busquets Recasens	DIAGONAL, 68	933075024
10-D	Ma. Rosario Pastrana Fontanet	ALFONS EL MAGNANIM, s/n	933053502
10-E	Ester Basté Baladia	ROGENT, 54	932314554
10-F	Rita Augé i Ribas	ROGENT, 118	934362326
10-G	Núria Santigosa Bosch	VALENCIA, 621	932310608
10-H	<i>Pendent</i>		
10-I	Salvador Cuixart Llopis	CONCILI DE TRENTO, 318	933136693
10-J	Xavier Moreu Reñe	FLUVIÀ, 194	933077344

FAP, farmacèutic de primària de referència :

ABS	Nom farmacèutic de primària	email de contacte
Barcelona 10A	Asun Álvarez	aalvarez@perevirgili.cat
Barcelona 10B	Joan Antoni Vallès	jalalles.bcn.ics@gencat.cat
Barcelona 10C	Joan Antoni Vallès	jalalles.bcn.ics@gencat.cat
Barcelona 10D	Sara Gallardo Borge	sgallardob.bcn.ics@gencat.cat
Barcelona 10E	Noemi Villen	nvillenr.bcn.ics@gencat.cat
Barcelona 10F	Noemi Villen	nvillenr.bcn.ics@gencat.cat
Barcelona 10G	Joan Antoni Vallès	jalalles.bcn.ics@gencat.cat
Barcelona 10H	Sara Gallardo Borge	sgallardob.bcn.ics@gencat.cat
Barcelona 10I	Sara Gallardo Borge	sgallardob.bcn.ics@gencat.cat
Barcelona 10J	Sara Gallardo Borge	sgallardob.bcn.ics@gencat.cat

COM ENS COMUNIQUEM?

La col·laboració entre el farmacèutic d'atenció primària (FAP) i el farmacèutic comunitari (FC) és bàsica per desenvolupar una atenció farmacèutica correcta en l'àmbit de l'atenció primària (AP). També és necessària per fomentar una política farmacèutica comuna i coherent entre els diferents nivells assistencials comunitaris que permeti oferir missatges únics i inequívocs a la població.

Però ens manquen sistemes de comunicació.

PROGRAMA DE COL·LABORACIÓ ENTRE LA FARMÀCIA D'ATENCIÓ PRIMÀRIA I LA FARMÀCIA COMUNITÀRIA. Document redactat pel grup de treball del COFB, ICS i CATSALUT, 2017.

L'objectiu principal és establir canals de coordinació entre els professionals farmacèutics que facilitin la col·laboració i millorin l'atenció farmacèutica a la població. Aquesta millora en l'atenció farmacèutica ha d'estar basada en els punts següents:

- Informació sobre criteris per determinar l'ús segur i la selecció dels medicaments.
- Coordinació a l'hora de resoldre incidències relacionades amb la prescripció i la dispensació de medicaments.
- Seguiment conjunt de pacients crònics.
- Col·laboració en projectes de continuïtat assistencial entre l'AP i FC.

ACTIVITAT ASSISTENCIAL A LES FARMÀCIES COMUNITÀRIES

L'activitat assistencial i comunitària de les farmàcies de la província de Barcelona es divideix en dos grans àmbits:

- Activitat relacionades amb el medicament :
 - Dispensació, custòdia i assessorament sobre medicaments i indicació per a símptomes menors de medicaments que no requereixen recepta mèdica.
 - Programes de millora de l'adherència (Registre i revisió de l'historial de medicació, seguiment farmacoterapèutic personalitzat, SPD)
 - Programes de seguretat dels medicaments (Farmacovigilància i Farmàcies sentinella)
- Activitats de Promoció de la Salut i Prevenció de la Malaltia, descrites en el *Llibre blanc per a la integració de les activitats preventives a l'oficina de farmàcia (1997)*.

És doncs en aquest marc que es desenvolupen els diferents serveis :

- Cartera de serveis (programes en que la prestació del mateix està concertada)
- Catàleg de serveis (programes establerts i consensuats, sense concert)

- Estudis (programes en fase de pilotatge per avaluar efectivitat i eficiència, amb l'objectiu d'incorporar-los a cartera de serveis)

PROGRAMES DE LA CARTERA DE SERVEIS DE LES FARMÀCIES COMUNITÀRIES

- Promoció de la salut
- Prevenció de la malaltia
- Funció assistencial
- Activitats comunitàries

PROGRAMES DE LA CARTERA DE SERVEIS DE LES FARMÀCIES COMUNITÀRIES

PROMOCIÓ DE LA SALUT

Programa d'Educació Sanitària en el Bon Ús del medicament (PESBUM)

Iniciativa que consta de xerrades informatives a la població general impartides per farmacèutics comunitaris amb l'objectiu d'augmentar el coneixement sobre l'ús dels medicaments i millorar les habilitats en el seu maneig.

Col·laboració: Departament de Salut i Consell de Col·legis Farmacèutics de Catalunya.

Inici: 2006

Farmàcies col·laboradores del programa: **188**

Barcelona 10A	0
Barcelona 10B	2
Barcelona 10C	3
Barcelona 10D	3
Barcelona 10E	2
Barcelona 10F	0
Barcelona 10G	1
Barcelona 10H	2
Barcelona 10I	1
Barcelona 10J	0
TOTAL	14

	SESSIONS TOTALS		ASSISTENTS
	COFB	TOTAL	
2019	90	281	5.256
2020	20	42	492
2021	34	149	2.096
		1.990	34.465

Programa de Cessació Tabàquica (PCT)

Proporcionar informació i assessorar sobre les opcions per deixar de fumar seguint la Guia d'intervenció farmacèutica per a l'abordatge del fumador des de la farmàcia comunitària i augmentar el nombre de fumadors que abandonen l'hàbit tabàquic.

Col·laboració: Consell de Col·legis Farmacèutics de Catalunya i Agència de Salut Pública de Catalunya.

Inici: 1998

Farmàcies col·laboradores del programa: **240**

Barcelona 10A	0
Barcelona 10B	3
Barcelona 10C	1
Barcelona 10D	2
Barcelona 10E	1
Barcelona 10F	0
Barcelona 10G	1
Barcelona 10H	4
Barcelona 10I	0
Barcelona 10J	0
TOTAL	12

PREVENCIÓ DE LA MALALTIA

Prova detecció VIH

Conèixer la possibilitat d'estar infectat pel virus de la sida mitjançant una prova realitzada a la farmàcia comunitària. Aquesta iniciativa pretén afavorir l'accessibilitat al diagnòstic a totes aquelles persones que presentin conductes de risc per a la infecció. Servei concertat. Les farmàcies van ser seleccionades pel Departament de Salut a l'inici tenint en compte que havia d'haver una farmàcia per districte de Barcelona i que no hi hagués una ONG on es fessin proves de VIH.

Col·laboració: Direcció General de Salut Pública, Departament de Salut i Pla Director de la SIDA.

Inici: 2009

Farmàcies col·laboradores del programa: **71**

Barcelona 10A	1
Barcelona 10B	1
Barcelona 10C	0
Barcelona 10D	0
Barcelona 10E	0
Barcelona 10F	0
Barcelona 10G	0
Barcelona 10H	0
Barcelona 10I	1
Barcelona 10J	0
TOTAL	3

Programa Manteniment amb Metadona (PMM)

Aquest programa permet que les farmàcies dispensin metadona als heroïnòmans que segueixen un tractament psicofarmacològic per a la seva dependència. El PMM a les oficines de farmàcia inclou especialment els pacients ja estabilitzats, mentre que la resta continuen essent atesos als Centres d'Atenció i Seguiment (CAS). El programa està concertat pel CatSalut.

Col·laboració: Direcció General de Salut Pública, Departament de Salut, Direcció General de Recursos Sanitaris, Consell de Col·legis Farmacèutics de Catalunya i Servei Català de la Salut.

Inici: 1998

Farmàcies col·laboradores del programa: **83**

Barcelona 10A	1
Barcelona 10B	0
Barcelona 10C	0
Barcelona 10D	1
Barcelona 10E	0
Barcelona 10F	0
Barcelona 10G	0
Barcelona 10H	0
Barcelona 10I	0
Barcelona 10J	0
TOTAL	2

Programa Intercanvi de Xeringues (PIX)

Consisteix en la distribució gratuïta a les oficines de farmàcia d'uns kits que contenen una xeringa amb la seva corresponent funda, aigua destil·lada i cotó humit amb antisèptic, i l'usuari ha de retornar a l'oficina de farmàcia la xeringa usada. El PIX té l'objectiu d'evitar que els usuaris comparteixin les xeringues utilitzades per administrar la droga. També s'aconsella sobre prevenció i higiene i dóna suport i orientació en cas que l'addicte es plantegi alguna opció terapèutica. Programa no concertat.

Col·laboració: Direcció General de Salut Pública, Departament de Salut, Direcció General de Recursos Sanitaris, Consell de Col·legis Farmacèutics de Catalunya i Servei Català de la Salut.

Inici: 1991

Farmàcies col·laboradores del programa: **301**

Barcelona 10A	2
Barcelona 10B	3
Barcelona 10C	1
Barcelona 10D	0
Barcelona 10E	0
Barcelona 10F	0
Barcelona 10G	0
Barcelona 10H	1
Barcelona 10I	2
Barcelona 10J	0
TOTAL	9

Test Antigen Ràpid (TAR)

Dur a terme un test d'antígens supervisat o una prova d'auto mostra a determinats col·lectius prioritzats segons el criteri de Salut Pública. A més, ofereixen la possibilitat que puguis comunicar un resultat positiu en un test d'antígens fet a casa.

Col·laboració: Departament de Salut, Departament d'Educació, Consell de Col·legis Farmacèutics de Catalunya.

Inici: juliol 2022 a registrar a Farmaserveis

ABS	Farmàcies	Registres
Barcelona 10A	14	20
Barcelona 10B	6	12
Barcelona 10C	7	34
Barcelona 10D	7	17
Barcelona 10E	3	3
Barcelona 10F	4	7
Barcelona 10G	9	13
Barcelona 10H	8	15
Barcelona 10I	5	9
Barcelona 10J	2	20
TOTAL	65	150

Projecte Chagas – estudi

Fora de l'àmbit territorial de l'ABS

Dirigit a pacients majors de 18 anys nascuts en zona de risc d'adquisició de la malaltia de Chagas (Llatinoamèrica) de 3 districtes de Barcelona ciutat (Horta-Guinardó, Sants-Montjuïc i Nou Barris). D'aquesta manera es fa més accessibles les proves de cribratge als usuaris i facilitar una via ràpida de derivació als centres especialitzats. Els farmacèutics donem consell, resollem dubtes i realitzem la prova a la farmàcia. Servei concertat pel projecte.

Col·laboració: VHIR - Vall d'Hebron Institut de Recerca, La Marató de TV3 i Consell de Col·legis Farmacèutics de Catalunya.

Inici: 2019

Programa Detecció Precoç Càncer de Coll Uterí (PDPCCU) – PROVA PILOT

Fora de l'àmbit territorial de l'ABS

Introducció de la prova de detecció del virus del papil·loma humà (VPH) per a la detecció de tipus d'alt risc oncogènic com a prova primària de cribratge en dones de 30 a 65 anys. Els farmacèutics donem consell, resolem dubtes, facilitem els kits per fer la prova i recollim les mostres. Servei concertat.

Col·laboració: Direcció General de Salut Pública, Departament de Salut, Direcció General de Recursos Sanitaris, Consell de Col·legis Farmacèutics de Catalunya i Servei Català de la Salut.

Inici: 2021

FUNCIÓ ASSISTENCIAL

Sistema personalitzat de dosificació (SPD)

Servei dissenyat per millorar l'adherència terapèutica i garantir l'efectivitat i seguretat dels tractaments establerts mitjançant la utilització de dispositius de dosificació personalitzada. El servei està definit a la GUIA DE SEGUIMENT FARMACOTERAPÈUTIC AMB SISTEMES PERSONALITZATS DE DOSIFICACIÓ (SPD). Dirigit a aquelles persones que tenen dificultats en la gestió de la medicació i en l'observança terapèutica.

Col·laboració: Departament de Salut i Consell de Col·legis Farmacèutics de Catalunya.

Inici: 2000

Farmàcies col·laboradores del programa: **1.567**

Barcelona 10A	14
Barcelona 10B	9
Barcelona 10C	12
Barcelona 10D	14
Barcelona 10E	7
Barcelona 10F	6
Barcelona 10G	11
Barcelona 10H	11
Barcelona 10I	5
Barcelona 10J	5
TOTAL	94

Lliurament MHDA des de la farmàcia comunitària

Garantir la seguretat i la salut dels pacients tributaris de medicació hospitalària de dispensació ambulatoria (MHDA). Lliurament de MHDA amb l'objectiu limitar la presència en els centres hospitalaris dels pacients que recullen la seva MHDA als SFH, mitjançant l'enviament de l'MHDA dispensada a les farmàcies comunitàries perquè els farmacèutics comunitaris (FC) en fessin el lliurament als pacients.

Col·laboració: Gerència del Medicament (Servei Català de la Salut), serveis de farmàcia hospitalària, Consell de Col·legis Farmacèutics de Catalunya.

Inici: 2020

Farmàcies col·laboradores del programa: **1.836**

Barcelona 10A	20
Barcelona 10B	16
Barcelona 10C	12
Barcelona 10D	17
Barcelona 10E	10
Barcelona 10F	10
Barcelona 10G	13
Barcelona 10H	12
Barcelona 10I	7
Barcelona 10J	12
TOTAL	129

Primeres dispensacions

El farmacèutic veurà, de manera diferenciada, aquelles prescripcions que siguin noves per al pacient, ja sigui perquè ha canviat el format o perquè no l'ha pres anteriorment. Així podrà orientar l'usuari de manera personalitzada sobre el seu ús segur i efectiu. Permet disposar de dades registrades d'intervenció farmacèutica, reforçant així la funció assistencial en el sistema sanitari.

Col·laboració: Consell de Col·legis Farmacèutics de Catalunya i el Servei Català de la Salut.

Inici: 2019

Farmàcies col·laboradores del programa: 898

ATENCIÓ FARMACÈUTICA

**DAVANT LES PRIMERES
DISPENSACIONS**

Barcelona 10A	7
Barcelona 10B	8
Barcelona 10C	6
Barcelona 10D	6
Barcelona 10E	3
Barcelona 10F	2
Barcelona 10G	3
Barcelona 10H	6
Barcelona 10I	3
Barcelona 10J	4
TOTAL	48

Xarxa de Farmàcies Sentinella

Les funcions d'aquesta xarxa de farmàcies sentinella se centren en la vigilància de tres àmbits fonamentals: farmacovigilància, detecció d'abús de medicaments i vigilància epidemiològica.

Les farmàcies es troben distribuïdes en el territori per assegurar la representativitat i la inferència dels resultats obtinguts a tota la població de Catalunya. La participació de la farmàcia sentinella serà retribuïda anualment, en base al conveni de col·laboració que se signarà entre el Departament de Salut i el Consell de Col·legis Farmacèutics de Catalunya. Des del Departament de Salut es fa la selecció de les farmàcies i a Barcelona hi col·labora una farmàcia per districte.

Col·laboració: Departament de Salut i Consell de Col·legis Farmacèutics de Catalunya.

Inici: 2016

Barcelona 10A	0
Barcelona 10B	0
Barcelona 10C	1
Barcelona 10D	0
Barcelona 10E	0
Barcelona 10F	0
Barcelona 10G	0
Barcelona 10H	0
Barcelona 10I	0
Barcelona 10J	0
TOTAL	1

Guies d'actuació

Guia d'actuació farmacèutica en mal de gola: La Guia facilita una indicació farmacèutica efectiva i segura per controlar la simptomatologia així com derivar eficaçment als serveis mèdics a aquelles persones que poden requerir tractament antibiòtic. Editada pel Consell de Col·legis Farmacèutics de Catalunya i han col·laborat CAMFIC, SEFAC Catalunya, FEFAC i l'empara del Departament de Salut.

Guia d'actuació farmacèutica en salut bucodental: La Guia pretén protocol·litzar l'abordatge de la necessitat expressada pels usuaris i pacients i la indicació farmacèutica que permeti proporcionar la resposta òptima.

Aquelles consultes o processos que presenten una prevalença major, com ara gingivorràgies, aftes, halitosi, higiene o cura de les pròtesis removibles, per citar-ne alguns, són abordats des de la vessant assistencial i el contingut de la Guia està basat en l'evidència existent i el seguiment dels procediments necessaris per assegurar una atenció farmacèutica de qualitat.

Guia d'actuació farmacèutica en la lumbàlgia: guia que protocol·litza l'abordatge de la lumbàlgia des de la farmàcia comunitària. Tracta la lumbàlgia aguda i crònica amb o sense tractament farmacològic amb derivació al CAP en cas de signes d'alerta.

ACTIVITATS COMUNITÀRIES

Projecte Radars

S'adreça especialment a aquelles persones que viuen soles i no compten amb una xarxa sòcio-familiar estable que els pugui cobrir les seves necessitats socials, d'afecte i amistat, amb el risc de resultar invisibles al seu entorn. Radars coordina la col·laboració d'entitats, veïns i veïnes, comerços del barri, farmàcies, i d'altres serveis, per tal de vertebrar una xarxa comunitària que possibiliti, no només la detecció de la gent gran en risc d'aïllament o amb sentiment de solitud, sinó que permeti també el desenvolupament d'accions preventives per a que persones grans en situació de vulnerabilitat puguin continuar gaudint d'autonomia.

Col·laboració: Institut de Serveis Socials i Ajuntament de Barcelona.

Inici: 2008

Farmàcies col·laboradores del programa: **584**

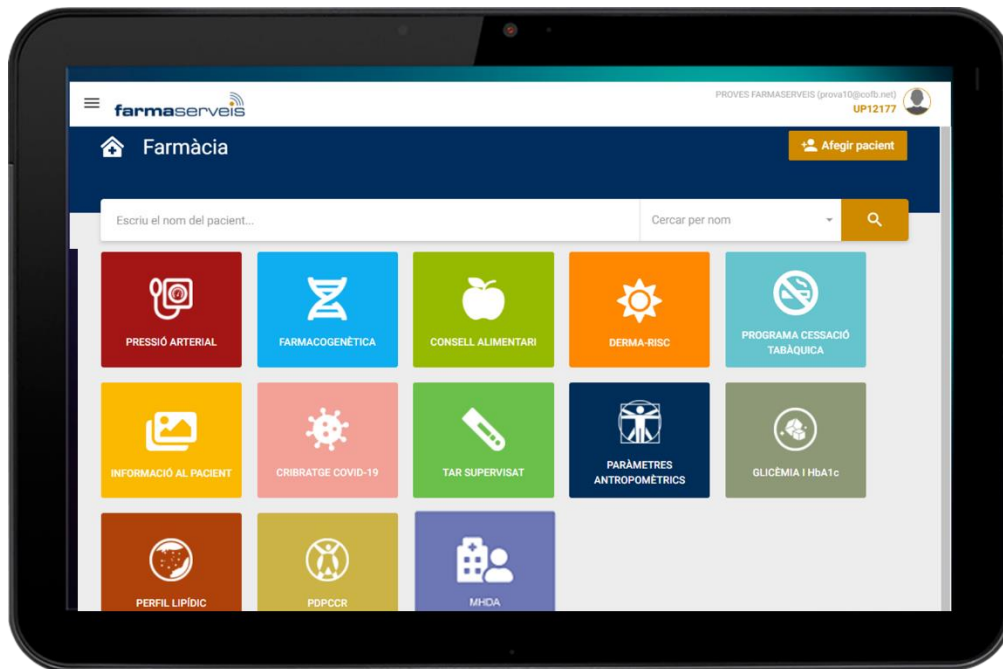

Barcelona 10A	8
Barcelona 10B	14
Barcelona 10C	11
Barcelona 10D	3
Barcelona 10E	7
Barcelona 10F	8
Barcelona 10G	13
Barcelona 10H	5
Barcelona 10I	1
Barcelona 10J	0
TOTAL	70

FARMASERVEIS

Farmaserveis és una eina tecnològica que facilita la prestació de serveis professionals farmacèutics assistencials, consensuats amb el Servei Català de la Salut i l'Agència de Salut Pública de Catalunya a través de guies o procediments d'actuació que estandarditzen la pràctica farmacèutica diària:

- ✓ Permet el registre i seguiment del pacient
- ✓ Emet informes pel pacient i pel metge i altres professionals sanitaris

- Guia d'abordatge de la hipertensió arterial a la farmàcia comunitària
- Determinació de paràmetres antropomètrics
- Determinació de perfil lipídic
- Determinació de glicèmia
- Guia d'intervenció farmacèutica per a l'abordatge de la persona fumadora des de la farmàcia comunitària.
- Guia de consell alimentari i d'estils de vida des de la farmàcia comunitària.
- Atenció farmacèutica en primeres dispensacions